

C-456/21. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2021. július 23.

A kérdést előterjesztő bíróság:Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (a
's-Hertogenbosch-ban eljáró hágai bíróság, Hollandia)**Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:**

2021. július 23.

Felperesek:

E

F

Alperes:

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Az alapeljárás tárgya

Az alapeljárás az E és F (a továbbiakban: felperesek), valamint a Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (igazságügyi és biztonsági államtitkár, Hollandia, a továbbiakban: alperes) között azzal kapcsolatban zajló jogvitára vonatkozik, hogy az alperes elutasította a felperesek nemzetközi védelem iránti kérelmét. A felperesek arra hivatkoznak, hogy a huzamos hollandiai tartózkodásuk miatt magukévá tették a nyugati normákat, értékeket és magatartásformákat, és ezért védelemre szorulnak.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogi alapja

Ez az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem elsősorban a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott

védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2011. L 337., 9. o.; helyesbítések: HL 2017. L 167., 58. o.; HL 2019. L 19., 20. o.; a továbbiakban: elismerési irányelv) 10. cikkének értelmezésére vonatkozik. Ennek során különösen az a kérdés merül fel, hogy harmadik országbeli állampolgárokat mikor lehet az elismerési irányelv 10. cikke (1) bekezdésének d) pontja értelmében vett „meghatározott társadalmi csoport tagjainak” tekinteni. Másodszer a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy hogyan és az eljárás mely szakaszában kell megállapítani és súlyozni a gyermek mindenek felett álló érdekét. Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróságnak azzal kapcsolatban is kétségei merülnek fel, hogy összeegyeztethető-e az uniós joggal az olyan nemzeti gyakorlat, amely szerint a nemzetközi védelem iránti ismételt kérelmek keretében – az első menekültügyi eljárástól eltérően – nem vizsgálják, hogy a tartózkodást az általános okok alapján kell-e engedélyezni.

Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni az elismerési irányelv 10. cikke (1) bekezdésének d) pontját, hogy azokat a nyugati normákat, értékeket és magatartásformákat, amelyeket a harmadik országbeli állampolgárok valamely tagállam területén való tartózkodásuk révén identitásképző életszakaszuk jelentős része alatt tettek magukévá, miközben teljes mértékben részt vesznek a társadalmi életben, meg nem változtatható közös háttérnek, illetve az identitás olyannyira alapvető jellemzőinek kell-e tekinteni, hogy nem követelhető meg az érintett személyektől, hogy azokat feladják?

2. Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén, azon harmadik országbeli állampolgárok, akik a szóban forgó indoktól függetlenül valamely tagállam területén való tartózkodásuk révén identitásképző életszakaszuk jelentős része alatt összehasonlítható nyugati normákat és értékeket tettek magukévá, az elismerési irányelv 10. cikke (1) bekezdésének d) pontja értelmében „meghatározott társadalmi csoport tagjainak” minősülnek-e? Ennek során azt a kérdést, hogy „az érintett országban egyértelműen elkülöníthető identitással rendelkező, meghatározott társadalmi csoport” fennáll-e, tagállami szempontból kell-e értékelni, vagy e kérdést az elismerési irányelv 10. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben úgy kell-e értelmezni, hogy az a meghatározó, hogy a külföldi állampolgár bizonyítani tudja, hogy a származási országban valamely meghatározott társadalmi csoport tagjának minősül, illetve legalább annak megfelelő jellemzőkkel rendelkezik? Összeegyeztethető-e az elismerési irányelvnek a visszaküldés tilalmának elvével és a menedéjjoggal összefüggésben értelmezett 10. cikkével az a követelmény, amely szerint az elnyugatiassodás csak akkor alapozhatja meg a menekült jogállást, ha az vallási vagy politikai indokokon alapul?

3. Összeegyeztethető-e az uniós joggal, különösen az Európai Unió Alapjogi Chartája [(a továbbiakban: Charta)] 51. cikkének (1) bekezdésével

összefüggésben értelmezett 24. cikkének (2) bekezdésével az olyan nemzeti joggyakorlat, amely szerint a nemzetközi védelem iránti kérelem elbírálása során a határozatot hozó hatóság anélkül súlyozza a gyermek mindenek felett álló érdekét, hogy azt elsőként (valamely eljárásban) konkrétan megállapítaná, illetve megállapíttatná? Eltérő-e a fenti kérdésre adott válasz, amennyiben a tagállamnak a tartózkodás engedélyezése iránti kérelmet az általános okok alapján kell elbírálnia, és a kérelem elbírálásához figyelembe kell venni a gyermek mindenek felett álló érdekét?

4. Milyen módon és a nemzetközi védelem iránti kérelem értékelésének mely szakaszában kell figyelembe venni és súlyozni a Charta 24. cikkének (2) bekezdésére tekintettel a gyermek mindenek felett álló érdekét, különösen azt a sérelmet, amelyet a kiskorú valamely tagállamban való tényleges huzamos tartózkodás miatt szenvedett el? Van-e jelentősége e tekintetben annak, hogy a tényleges tartózkodás jogszerű volt-e? Jelentőséggel bír-e ezen értékelés keretében a gyermek mindenek felett álló érdekének súlyozásakor, hogy a tagállam az uniós jogban előírt határozathozatali határidőn belül határozott a nemzetközi védelem iránti kérelemről, hogy egy korábbi időpontban előírt visszatérési kötelezettséget nem teljesítettek, és hogy a tagállam mellőzte a kiutasítást azon kiutasítási határozat meghozatalát követően, és a kiskorú ennek következtében tartózkodhat továbbra is ténylegesen e tagállamban?

5. Összeegyeztethető-e az uniós joggal a Charta 24. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett 7. cikke alapján az olyan nemzeti gyakorlat, amely abban az értelemben tesz különbséget a nemzetközi védelem iránti új és ismételt kérelmek között, hogy a nemzetközi védelem iránti ismételt kérelmek esetében nem veszik figyelembe az általános okokat?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

- Az elismerési irányelv 6., 10. cikke és 15. cikkének b) pontja
- A Charta 7. cikke, 24. cikkének (2) bekezdése és 51. cikkének (1) bekezdése

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 A felperesek egy hétfős családhoz tartoznak. 2012 júniusában édesapjukkal, édesanyjukkal, nővérükkel, bátyjukkal és öccsükkel együtt elhagyták származási országukat, Afganisztánt, és három évet meghaladó iráni tartózkodást követően 2015. október 1-jén együtt utaztak be Hollandiába. Az elsőrendű felperes Hollandiába érkezéskor 11 és fél, míg a másodrendű felperes 10 és fél éves volt. A tárgyalás időpontjában a felperesek megszakítás nélküli hollandiai tartózkodása 5 év és 8,5 hónap volt, így mindketten még kiskorúak.
- 2 A felperesek és a többi családtag 2015. október 23-án nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtottak be. Az Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

(az államtanács közigazgatási perekkel foglalkozó csoportja, Hollandia; a továbbiakban: Afdeling) 2019. január 29-i határozata jogerősen elutasította ezeket a kérelmeket. A felperesek ezt követően 2019. június 28-án menedékjog iránti ismételt kérelmet nyújtottak be. Ezen ismételt eljárás keretében arra hivatkoznak, hogy Hollandiában való tartózkodásuk miatt elnyugatiasodtak, és emiatt védelemre szorulnak.

Az alapeljárás feleinek alapvető érvei

- 3 A felperesek kijelentették, hogy a Hollandiába érkezésük óta teljes mértékben részt vettek a holland társadalom életében. Iskolába jártak, fiúkkal és lányokkal kötöttek barátságot, és ezekkel a velük egykorúakkal közösen folytattak tevékenységeket. A felperesek azt állítják, hogy életkorukat és jelenlegi életszakaszukat figyelembe véve hollandiai tartózkodásuk az az időszak, amelynek során kialakítják identitásukat. E fejlődés keretében megtanultak maguk dönteni életük alakításáról, és azt tapasztalták, hogy erre képesek. Mivel annak lehetősége, hogy önállóan döntsenek az életük alapvető kérdéseiről, Hollandiában való tartózkodásuk miatt identitásuk lényeges részévé vált, azt már nem tudják megváltoztatni, illetve az semmi esetre sem várható el tőlük. E tekintetben a felperesek előadják, hogy amiatt, ahogyan Hollandiában felnöttek és fejlődtek, már nem tudnak alkalmazkodni azokhoz az életkörülményekhez, amelyek az Afganisztánba való visszatérésüket követően vonatkoznának rájuk.
- 4 A felperesek kifejezetten kijelentették, hogy normáik, értékeik, identitásuk és azokból következő magatartásuk semmilyen módon nem kapcsolódik politikai vagy vallási nézetekhez. Azt állítják azonban, hogy ha Afganisztánba való visszatérésük után nem tudnak alkalmazkodni az ott uralkodó normákhoz és értékekhez, identitásukat és magatartásukat a tálibok olyan vallási nézetek megnyilvánulásának tekintenék, amelyek olyannyira ellentétesek az irányadó elképzelésekkel, hogy emiatt az életükért kellene aggódniuk.
- 5 A felperesek identitásuk Hollandiában való kialakulására és fejlődésére, valamint ezen identitás magatartásukon keresztül történő kifejeződésére „elnyugatiasodásként” hivatkoznak. Ezen elnyugatiasodás alapján kérelmeznek a felperesek nemzetközi védelmet a holland hatóságoknál.
- 6 A felperesek ezenkívül azt állították, hogy súlyos sérelem érte őket a tényleges hollandiai tartózkodásuk időtartama, a tartózkodásuk engedélyezését övező bizonytalan helyzetük, valamint az Afganisztánba való esetleges visszatérésüktől való félelmük miatt. Ezt az érvelést szakértők által végzett „Best Interests of the Child-assessmenttel” (a gyermek mindenek felett álló érdekének vizsgálata) (a továbbiakban: BIC-szakovélemény), valamint általános szakértői véleménnyel támasztották alá, amely megállapította, hogy milyen sérelem éri a (holland) társadalomban gyökeret eresztő gyermekeket, ha huzamos tartózkodásuk alatt bizonytalanságban kell élniük, vagy vissza kell térniük származási országukba (a továbbiakban: sérelemmel kapcsolatos szakovélemény). A felperesek álláspontja

szerint e két szakértői véleményből kitűnik, hogy a további sérelmek elkerülése érdekében ahhoz fűződik érdekük, hogy bizonyosak legyenek abban, hogy Hollandiában maradhatnak. Úgy vélik, hogy a „gyermek mindenek felett álló érdekének” összefüggésében védelmet kell biztosítani, és a tartózkodást az általános okok alapján mindenképpen engedélyezni kell.

- 7 Az alperes úgy véli, hogy az elnyugatiasodás csak akkor alapozhatja meg a menekült jogállást, ha az politikai vagy vallási indokokon alapul. Az elnyugatiasodott nőket nem lehet az elismerési irányelv értelmében vett „meghatározott társadalmi csoportnak” tekinteni. Ezenkívül el lehet és szabad várni a felperesektől, hogy az Afganisztánba való visszatérésüket követően magatartásukat az ott uralkodó normákhoz és értékekhez igazítsák, ami által nem áll fenn súlyos sérelem elszenvedésének kockázata, és nem szükséges védelemben részesíteni őket. A jelen menekültügyi eljárásban nem vizsgálták, hogy a felpereseknek a tartózkodást az általános okok miatt azért kell-e engedélyezni, mert nem lehet alkalmazkodni az Afganisztánban uralkodó normáikhoz és értékekhez.
- 8 Az alperes továbbá úgy véli, hogy a gyermek mindenek felett álló érdekét a határozathozatalkor megfelelően figyelembe vették, és annak során súlyozták, és hogy a felperesek által a határozathozatalt követően benyújtott BIC-szakvélemény és sérelemmel kapcsolatos szakvélemény nem befolyásolja a határozatot.

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokainak rövid bemutatása

- 9 A Rechtbank (bírószék) ebben az eljárásban több olyan jogkérdéssel szembesül, amelyekhez véleménye szerint az szükséges, hogy a Bírószék pontosítsa az uniós jog értelmezését.

Elnyugatiasodás esetében a tagállamnak védelmet kell-e biztosítania és engedélyeznie kell-e a tartózkodást?

- 10 A Rechtbank (bírószék) által megválaszolandó kérdések mindenekelőtt arra vonatkoznak, hogy az elnyugatiasodás megalapozhatja-e a menekült vagy az oltalmazotti jogállást. Abban az esetben, ha az elnyugatiasodás nem keletkeztet az elismerési irányelv értelmében vett nemzetközi védelemhez való jogosultságot, felmerül a kérdés, hogy az elnyugatiasodás a védelemre méltó magánélet részének tekintendő-e, vagy úgy kell tekinteni, hogy a kiutasítás akadályát képezi, illetve lehetőség szerint más általános okokból a tartózkodás engedélyezését eredményezheti. A külföldi állampolgár számára a tartózkodás engedélyezése során jelentőséggel bír az, hogy az engedélyezésre milyen alapon kerül sor; a visszaküldés tilalmának elve abszolút jellegű, míg az érdekeket mérlegelni kell annak értékelése során, hogy engedélyezni kell-e a hollandiai tartózkodást azon az alapon, hogy Hollandiában saját életet alakítottak ki, vagy más általános okok állnak fenn. Az érdekek ezen mérlegelése magában foglalja azt a mozgásteret is, amellyel a tagállamok a biztonságos bevándorlási politika végrehajtása terén

rendelkeznek, valamint azt a körülményt is, hogy a magánéletet a tagállam területén való jogszerű vagy jogellenes tartózkodás ideje alatt alakították-e ki. Valószínűleg annak is jelentősége van, hogy mennyiben tesz eleget valamely tagállam azon uniós jogi kötelezettségének, hogy a tagállamok területén jogellenesen tartózkodó külföldieket kiutasítsa. Még ha feltételezzük is, hogy az elnyugatiasodás üldöztetési okot teremt, az érdekek ilyen mérlegelésének nincs helye. A külföldi eljárásjogi helyzete tehát attól a kérdéstől függ, hogy a határozathozatali eljárás mely szakaszában kell vizsgálni a felperesek menedékkérelmi indokait, valamint hogy felperesek ezen indokait miként kell minősíteni. E tekintetben az is fontos, hogy az első menekültügyi eljárással ellentétben a nemzeti joggyakorlat szerint a nemzetközi védelem iránti ismételt kérelmek esetében nem vizsgálják, hogy a tartózkodást a védelemre méltó magánülethez hasonló általános okokból engedélyezni kell-e.

- 11 A Rechtbank (bírószék) azzal a kérdéssel szembesül, hogy melyek a meghatározó tényezők a tekintetben, hogy azok a kiskorú külföldiek, akik az identitásformáló életszakaszukban jelentős időn keresztül Hollandiában tartózkodnak, és akik olyan országból származnak, amelyben a lányok és nők nem rendelkeznek ugyanolyan jogokkal, mint a fiúk és a férfiak, és az sem lehetséges számukra, hogy saját maguk hozzanak alapvető döntéseket az életvitelük alakítása tekintetében, az elismerési irányelv 10. cikke értelmében vett „társadalmi csoportnak” minősüljenek. Egy korábbi határozatában az Afdeling megállapította, hogy az „elnyugatiasodott” nők nem képeznek meghatározott társadalmi csoportot, mivel túl nagy és túlságosan heterogén csoportról van szó. A jelen eljárásban azonban nem „elnyugatiasodott” nőkről van szó, hanem olyan harmadik országbeli állampolgárokról, akik azon életszakaszban, amelynek során az adott személy kialakítja saját identitását, ténylegesen jelentős időn keresztül tartózkodnak valamely tagállam területén, és ott teljes körűen részt vesznek a társadalom életében. A Rechtbank (bírószék) azt kérdezi a Bíróságtól, hogy szükséges-e, hogy a „meghatározott társadalmi csoport tagjai” kölcsönösen ismerjék egymást, és/vagy kölcsönösen ilyen csoport tagjának tartsák egymást, és magukat is egy társadalmi csoportba tartozó személynek tekintsék, valamint azt, hogy a határozatot hozó hatóságnak e kérdéseket kell-e vizsgálnia és értékelnie, és ha igen, akkor hogyan. Ez a kérdés a közös összefüggés fennállásának értékelése szempontjából is releváns. Ha a harmadik országbeli állampolgárok az identitásformáló életszakaszban ténylegesen valamely tagállamban tartózkodnak, és e tagállam normáinak és értékeinek kinyilvánítása a származási országban üldöztetést vonhat maga után, a tartózkodást már nem lehet visszavonni. Ez már azt jelenti-e, hogy minden olyan személy, aki ezzel a háttérrel rendelkezik, egy társadalmi csoporthoz tartozik, még ha semmilyen módon nincs is annak tudatában, hogy több harmadik országbeli állampolgár is ilyen helyzetben van?
- 12 Amennyiben a Bíróság által a fent említett kérdésekre adott válaszokból kitűnik, hogy a felperesek elnyugatiasodásuk alapján meghatározott társadalmi csoport tagjainak minősülhetnek, felmerül a kérdés, hogy hogyan kell értelmezni azt a mondatrészt, hogy *„a csoport az érintett országban egyértelműen elkülöníthető identitással rendelkezik, mivel a csoportot az azt körülvevő társadalom másként*

kezeli”. A Rechtbank (bíróság) a Bíróság 2018. október 4-i Ahmedbekova ítéletéből (C-652/16, EU:C:2018:801, 89. pont) azt a következtetést vonja le, hogy ez az „egyértelműen elkülöníthető identitásra” vonatkozó feltétel, valamint azon feltételek esetében, hogy a csoport tagjainak „veleszületett jellemzőkkel” vagy „meg nem változtatható közös háttérrel” kell rendelkezniük, vagy olyan közös meggyőződéssel, illetve jellemzőkkel, amelyek „olyannyira alapvetők az identitás, illetve lelkiismeret szempontjából, hogy az érintett személyeket nem lehetne azok feladására kényszeríteni”, együttes feltételekről van szó, így megállapítható a „meghatározott társadalmi csoport” fennállása. E tekintetben a Rechtbank (bíróság) különösen arra keresi a választ, hogy azt, hogy a felperesek meghatározott társadalmi csoport tagjainak minősülnek-e, a tagállam vagy az üldöző szempontjából kell-e értékelni. Az elismerési irányelv 10. cikke először az üldöztetési ok fennállásának vizsgálatát írja elő, és csak azt követően azért, hogy fennállnak-e az üldöztetési okot megalapozó jellemzők. E rendelkezés szövege azt feltételezi, hogy a vizsgálatot először is a tagállam szempontjából kell elvégezni, melynek során a kérelmező a későbbiekben az üldöztetési ok megállapításának hiányában bizonyítani tudja, hogy esetében valamely szereplő miatt az üldöztetési okot megalapozó jellemzők fennállnak. Az üldöztetésnek kitett csoport („meghatározott társadalmi csoport”) esetében súlyosbító tényezőnek minősül az a körülmény, hogy a valamely csoporthoz tartozó egyének – éppen az üldöztetéstől való félelem miatt – a származási országban nem mindig csoportként jelennek meg. A felek egyetértenek abban, hogy a normák és értékek felperesek általi kinyilvánítása, illetve jelenlegi magatartásuk tanúsítása Afganisztánban üldöztetést von maga után. E tények és körülmények alapján akkor is el kell-e ismerni a menekült jogállást, ha eldöntetlen marad, hogy mely üldöztetési ok áll fenn?

- 13 A Bíróság 2021. szeptember 5-i Y és Z ítéletéből (C-71/11 és C-99/11, EU:C:2012:518, 78–80. pont) és 2013. november 7-i X és társai ítéletéből (C-199/12 [–C-201/12], EU:C:2013:720, 74. és 75. pont) a bíróság azt a következtetést vonja le, hogy a nemzetközi védelmet kérelmező személynek üldöztetési ok fennállása esetén nem kell magatartását megváltoztatnia ahhoz, hogy a tényleges üldöztetést elkerülje. A Rechtbank (bíróság) azonban arra keresi a választ, hogy abban az esetben, ha nem áll fenn üldöztetési ok, és következésképpen a menekült jogállás elnyugtatásodás alapján nem ismerhető el, észszerűen elvárható-e az érintett személyektől, hogy visszatérésüket követően normáikat, értékeiket és magatartásukat a származási országban uralkodó normákhoz, értékekhez és magatartásformákhoz igazítsák, és hogy ilyen esetben fennállhat-e a kiegészítő védelem megadását megalapozó ok. A Rechtbank (bíróság) annak pontosítását kéri a Bíróságtól, hogy észszerűen elvárható-e a felperesektől, hogy megpróbálják elkerülni az üldöztetést azáltal, hogy eltitkolják normáikat és értékeiket, és ezért visszafogják magukat, és hogy e követelmények szigorúbbak-e abban az esetben, ha a fennálló jellemzők miatti üldöztetés elkerüléséről van szó. A tagállam szempontjából nem áll fenn üldöztetési ok, ha a felperesekhez hasonló elnyugtatásodott egyének nem tekinthetők társadalmi csoportnak. El kell-e ismerni tehát a felperesek menekült jogállását a nekik tulajdonított, az uralkodó normától eltérő politikai vagy vallási nézetek miatt?

Vagy úgy kell-e értelmezni az elismerési irányelv 10. cikkét, hogy a menekült jogállásuk nem ismerhető el, hanem csak esetlegesen kiegészítő védelemben részesíthetők?

A gyermek mindenek felett álló érdeke

- 14 A másik, a Rechtbank (bírótság) által megválaszolandó fő kérdés az, hogy a jelen menekültügyi eljárásokban milyen módon kell figyelembe venni és súlyozni a gyermek mindenek felett álló érdekét. A Bíróság 2021. január 14-i TQ-ítéletének (C-441/19, EU:C:2021:9, a továbbiakban: TQ-ítélet) 4[5]. pontjában megállapította, hogy a Charta 24. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy a hatóságok és a magánintézmények gyermekekkel kapcsolatos tevékenységében a gyermek mindenek felett álló érdekének kell az elsődleges szempontnak lennie. E kötelezettség azt jelenti, hogy a határozatot hozó hatóságnak a gyermek ezen mindenek felett álló érdekét is meg kell állapítania, mivel ellenkező esetben a Charta 24. cikkének (2) bekezdését megfosztanák hatékony érvényesülésétől. Ezenkívül a felperesek által felhozott tények és körülmények azon kérdés értékelését követelik meg, hogy az idő múlása által a tagállam területén okozott sérelemnek védelem biztosítását kell-e maga után vonnia. A felperesek e sérelem súlyosságát és mértékét multidiszciplináris tudományos szakértői véleménnyel támasztották alá. Ennek keretében a Rechtbanknak (bírótság) azt kell értékelnie, hogy figyelembe kell-e venni és súlyozni kell-e – és ha igen, hogyan – ezt a sérelmet, amely nem a menedékkérelmi indokokból ered, hanem a nemzetközi védelem iránti kérelemmel megindított eljárásban a gyermek mindenek felett álló érdekének megerősítésére szolgál. A jelen eljárásban a gyermek mindenek felett álló érdeke elsősorban a Hollandiában huzamos tényleges tartózkodásból eredő sérelemre vonatkozik, és nem annyira a származási országban szerzett tapasztalaton vagy a visszatéréssel fenyegető eseményeken alapuló sérelemre. Ennek során azok a kérdések merülnek fel, hogy feltételezhető-e, hogy valamely tagállam abban az esetben súlyozhatja a gyermek mindenek felett álló érdekét, ha azt a határozatot hozó hatóság először nem állapítja meg, és a nemzetközi védelem iránti ismételt kérelem benyújtásakor a gyermek mindenek felett álló érdekének kisebb jelentőséget kell-e tulajdonítani, illetve annak nem kell-e jelentőséget tulajdonítani, amennyiben az a tartózkodás csak általános okokból való engedélyezéséhez vezethet. Ebben az összefüggésben az a kérdés is felmerül, hogy a felperesek által átvett nyugati normák és értékek a magánélet szerves részét képezik-e, ahogyan azt a Charta 7. cikke védelemben részesíti és biztosítja. A menekült jogállás hiányában és az elismerési irányelv 15. cikkének b) pontjában leírt helyzet elkerülése érdekében elvárható-e, hogy a felperesek titkolják a Hollandiában kialakult identitásukat? Vagy tekinthető-e az elnyugatiasodás a magánélet részének, ami az érdekek mérlegelését követően a tartózkodás általános okokból történő engedélyezéséhez vezethet?
- 15 A Bíróság 2014. december 18-i M'Bodj ítéletéből (C-542/13, EU:C:2014:2452, a továbbiakban: M'Bodj ítélet) következik, hogy a kiegészítő védelmi jogállás csak akkor biztosítható, ha a külföldi személy az elismerési irányelv 15. cikke szerinti súlyos sérelem elszemélyesítése tényleges veszélyének lenne kitéve. E sérelmet ezen

irányelv 6. cikke szerint a súlyos sérelem „forrásai” egyikének kell okoznia, vagyis az államnak, az államot ellenőrzésük alatt tartó feleknek vagy szervezeteknek vagy az államtól független azon szereplőknek, akikkel szemben az állam vagy e felek nem képesek vagy hajlandók védelmet nyújtani. A felperesek által elszenvedett sérelem nem függ össze a menedékkérelmi indokokkal. A jelen ügyben ezzel szemben felhozható, hogy az M’Bodj ítélet alapjául szolgáló helyzethez hasonlóan nincs olyan szereplő, aki e sérelmet okozta és továbbra is okozza, ha a tartózkodást nem engedélyezik. A TQ-ítéletre tekintettel azonban valamennyi eljárásban és az eljárás minden szakaszában a gyermek mindenek felett álló érdekének kell az elsődleges szempontnak lennie. Abban az esetben, ha az M’Bodj ítélet a jelen ügy tényállására és a jelen ügy körülményeire is alkalmazandó, a kiadott szakvéleményekből kitűnik, hogy jelen eljárásban a gyermek mindenek felett álló érdeke csak csekély mértékben tölthető meg tartalommal. Mindazonáltal megállapítható, hogy az eljárások időtartama és a külföldiek első eljárást követően mellőzött kiutasítása miatt részben a tagállam okolható. E megfontolásokra tekintettel a Rechtbank (bíróóság) annak pontosítását kéri a Bíróságtól, hogy miként kell értelmezni a M’Bodj és TQ-ítéleteket a jelen helyzetben, valamint ezen ítéletek hogyan viszonyulnak egymáshoz.

- 16 A jelen eljárásokban menedékjog iránti kérelmekről van szó. A nemzeti joggyakorlatban a Vreemdelingenwet 2000 (a külföldiek jogállásáról szóló 2000. évi törvény) bevezetésével olyan határozatok születtek, amelyek szigorúan elkülönítik egymástól a menekültügyi eljárásokat és az általános tartózkodási eljárásokat. A szigorú elkülönítés („waterscheiding”) fogalma azt fejezi ki, hogy a menekültügyi eljárásban nem vették figyelembe az általános körülményeket, és fordítva, a menedékkérelmi indokokat pedig nem értékelték a rendes eljárásban. Ez többek között azt eredményezi, hogy az ismételt kérelmek esetében hivatalból nem értékelik azt, hogy a tartózkodást engedélyezni kell-e az általános okokból. Így, ha a jelen eljárásokban az elnyugatiasodás alapján nem biztosítható védelem, a nemzeti joggyakorlat miatt szinte semmilyen jelentőség nem tulajdonítható a szakvéleményeknek, és ennél fogva a gyermek mindenek felett álló érdekének. Mindazonáltal a Bíróság a TQ-ítéletben kifejezetten kimondta, hogy a gyermek mindenek felett álló érdekének az elsődleges szempontnak kell lennie, és hogy a Charta 24. cikke – 51. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezve – megerősíti a gyermek jogainak alapvető jellegét. A Bíróság a 2021. június 10-i LH-ítéletben (C-921/19, EU:C:2021:478, a továbbiakban: LH-ítélet) többek között megállapította, hogy a nemzetközi védelem iránti első és ismételt kérelmek közötti ilyen különbségtétel a dokumentumok vizsgálata és az együttműködési kötelezettség teljesítése tekintetében ellentétes az uniós joggal. A Rechtbank (bíróóság) lényegében azt kérdezi a Bíróságtól, hogy a TQ-ítéletre tekintettel értelemszerűen alkalmazni kell-e az LH-ítéletet annak értékelése keretében, hogy elfogadható-e az azon első és ismételt eljárások közötti különbségtétel, amelyekben a nemzetközi védelmet, és ebből következően a tartózkodás engedélyezését kérelmezik.

Acte clair/acte éclairé

- 17 Nem tűnik úgy, hogy Rechtbank (bírósg) által feltett kérdéseket illetően „acte clair” áll fenn, mivel sem az elismerési irányelv 10. cikke nem ad iránymutatást a „közös háttér” és a „identitás szempontjából alapvető jellemzők” fogalmának meghatározását és terjedelmét illetően, sem pedig a Charta 24. cikkének (2) bekezdése nem írja elő kifejezetten, hogy a határozatot hozó hatóságnak minden eljárásban konkrétan meg kell-e állapítania (meg kell-e állapíttatnia) a gyermek mindenképp felett álló érdekét, és ezt követően hogyan kell azt súlyoznia. Az uniós jogból sem szűrhető le, hogy összeegyeztethető-e az uniós joggal az a holland joggyakorlat, amely szigorúan elkülöníti egymástól a menekültügyi eljárásokat és a rendes tartózkodási eljárásokat. Ezenkívül a vonatkozó rendelkezések megfogalmazása nem kellően egyértelmű ahhoz, hogy ne maradjon semmilyen kétség e rendelkezések értelmezését és hatályát illetően. Az a kérdés merül fel ugyanis, hogy a Rechtbank (bírósg) által megfogalmazott jogi kérdésekre tekintettel a nemzeti joggyakorlat összhangban áll-e az elismerési irányelvvel és a Chartával. Ezenkívül a kérdéseket illetően nem áll fenn „acte éclairé”, mivel a Bírósg még nem adott egyértelmű választ ezekre a kérdésekre, és azokra a Bírósg összehasonlítható ügyekben kialakított ítélezési gyakorlata alapján sem adható választ.

Véggövetkeztetés

- 18 A Rechtbank (bírósg) az alapügyben történő határozathozatala érdekében szükségesnek tartja kérdések előzetes döntéshozatal céljából történő előterjesztését, és ezért a fent megfogalmazott kérdéseket terjeszti a Bírósg elé. Ezenkívül az e kérdésekre adott válasz több, hasonló helyzetben lévő kiskorú számára is jelentőséggel bír. A Rechtbank (bírósg) azt kéri a Bírósgtól, hogy a kérdéseket lehetőség szerint az idővesztés elkerülése és a felperesek fejlődésére gyakorolt további káros hatások felmerülésének korlátozása érdekében gyorsított eljárásban vizsgálja meg.